

Gece Uyananlar
Kafka Kitap'tan...

gazete duvar
kitaP.

SAYI: 102 YIL: 2

**Karanlıktan aydınlığa:
Şair Zahrad!**

4

Zahrad'ın baharlı şiirleri

12

Yeniden Cahide Birgül

Okan Çil

17

'Rakip doğrular' ve 'daha doğru' olanlar

Ali Bulunmaz

23

Ahmet Hamdi Bülbul: Boğaziçi'ne tek kurul bakmalı

Melishan Devrim

31

Aşk ve modernleşme serüveni

Okan Çil

36

Yabancı Kucak'ta gerilim!

Soner Sert

39

Yayıncılardan ortak tepki: Yayıncılığımız sansüre sokulmaktadır

Sayı: 102 | Mart 2020

Yayın Sahibi**AND Gazetecilik ve Yayıncılık,****San. ve Tic. A.Ş. adına**

Vedat Zencir

Genel Yayın Yönetmeni

Ali Duran Topuz

İcra Kurulu Başkanı ve**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**

Ömer Araz

Yazı İşleri Müdürü

Anıl Mert Özsoy

Görsel Yönetmen

Özgür Akkaya

Katkıda Bulunanlar

Soner Sert, Okan Çil,

Ali Bulunmaz, Melishan Devrim,

Emek Erez

Yönetim Yeri:

Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad.

Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234

Sarıyer/İstanbul

Santral (212) 3463601, Faks (212)

3463635

e-mail: info@gazeteduvar.com.tr

Duvar Kitap'ta yayımlanan yazı,

haber ve fotoğrafların her türlü telif

hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık

Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin

alınmadan, kaynak gösterilmeden ve

link verilmeden iktibas edilemez.

Merhaba,

Bu sayımızda Çağdaş Ermeni şiirinin önemli isimlerinden kabul edilen, Zahrad'ın (Zareh Yıldızcıyan), geçtiğimiz günlerde Aras Yayıncılık tarafından, Ohannes Şaşkal çevirisi ile basılan, "Bambaşka Bir Bahar" kitabını kapağımıza taşıdık.

Zahrad'ın "Bambaşka Bir Bahar" kitabındaki şiirleri çok farklı temalar içeriyor. Ayrıca kitap kronolojik bir şekilde düzenlendiği için şiirlerdeki değişimi, konuların, imgelerin farklılaşmasını gözlemleyebiliyoruz. Bununla beraber bu şiirler kendimizi sorgulatan, kendimiz dışına baktıran, kentleri, sokakları duyuran bir yan içeriyor. Emek Erez yazdı.

Ian McEwan'ın romanı Yabancı Kucak Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlandı. McEwan, Yabancı Kucak'ta kurgu ustalığını gerilim ve aşk janrlarını iç içe harmanlayarak, Gotik roman türünü Romantizmin ilk dönemlerinden günümüze taşıyor. Soner Sert inceledi.

Cahide Birgül'ün Geceye Uyananlar romanı Kafka Kitap tarafından yayımlandı. Geceye Uyananlar'a baktığımızda problemler, tahammülsüzlükler ve çözülmemiş, iki dudak arasında kalmış cümleler tarafından "korunan" bir aileye çıkar karşımıza: Ölü bir baba, ölmek üzere olan bir anne, zihinsel engelli bir kardeş, "teşkilat" üyesi bir abi ve oradan oraya savrulan genç bir kadın... Okan Çil yazdı.

Sanat tarihçisi Ahmet Hamdi Bülbul: Boğaziçi'nin önemli bir sorunu yetki karmaşası. Bir yolun iki tarafı, iki ayrı belediyenin yetkisinde, hatta bir parselin yarısı ön görünümde, yarısı ise geri görünümde de kalabiliyor. Buna bir de Boğaziçi'nin her iki yakasına farklı koruma bölge kurulları ve tabiat komisyonlarının bakmasının da eklenmesi farklı bakış açıları ve yorumlarını da beraberinde getirmesi kaçınılmaz oluyor. Melishan Devrim imzasıyla...

Ali Bulunmaz bu sayımızda yer alan bir diğer isim oldu.

Marifet iltifata tabidir.

İyi okumalar...

Anıl Mert Özsoy

Zahrad'ın baharlı şiiirleri

Zahrad'ın “Bambaşka Bir Bahar” kitabındaki şiiirleri çok farklı temalar içeriyor. Ayrıca kitap kronolojik bir şekilde düzenlendiği için şiiirlerdeki değişimi, konuların, imgelerin farklılaşmasını gözlemleyebiliyoruz. Bununla beraber bu şiiirler kendimizi sorgulatan, kendimiz dışına baktıran, kentleri, sokakları duyuran bir yan içeriyor.

Emek Erez

“

Zahrad'ın doğa temalı şiirlerinde onun her hâlini, türlerin seçilmeden yer edişini görüyoruz. Sivrisinekler, balıklar, kediler, serçeler, ağaçlar, toprak kendi oluşlarıyla yerlerini alıyorlar dizelerde.

Günlerimiz pek iç açıcı geçmiyor, öyle ki insan için bahar bile ertelenmiş gibi. Ama diğer türler baharı yaşıyor, çimler yeşerdi, ağaçlar çiçeklerini salına salına açtı, mahallenin tekir kedisi toprakta eşiniyor, neyse ki pencereden gördüğüm ağaç selamını eksik etmiyor. İnsanı kriz dönemlerinin kasvetinde bile yalnız bırakmıyor doğa, ona karşı tüm haşın tavra rağmen oluşunu duyuruyor, bir anlamda dayanışma değil mi bu?

Böylesine düşüncelere dalmışken, pencerenin önüne çektiğim sandalyede, bir yandan Çağdaş Ermeni Şiiri'nin önemli isimlerinden kabul edilen, Zahrad'ın (Zareh Yıldızcıyan), geçtiğimiz günlerde Aras Yayıncılık tarafından, Ohannes Şaşkal çevirisi ile basılan, “Bambaşka Bir Bahar” kitabının şiirlerini okuyorum. Gerçekten de “bambaşka bir bahar”ı yaşıyor insan türü diye düşünüyorum. Zahrad'ın özellikle doğa imgelerini öne çıkardığı, kedili, balıklı, ağaçlı, baharlı şiirleriyle içimi biraz açıyorum, metinler böyle anlarda iyi ki var dediklerimizden, sözü sürdürmenin yolunu bulmayı sağlayanlardan... Yoksa başka olanı düşünmeyi nasıl sürdürürdük diye sormadan edemiyorum.

YARDIMLAŞAN DOĞA

Zahrad'ın doğa temalı şiirlerinde onun her hâlini, türlerin seçilmeden yer edişini görüyoruz. Sivrisinekler, balıklar, kediler, serçeler, ağaçlar, toprak kendi oluşlarıyla yerlerini alıyorlar dizelerde. İnsan olma hâlleriyle doğa olma içi içe geçiyor. Bunun yanında doğanın dönüşümü, varlıkların karşılıklı dayanışması da Zahrad şiirlerinde dikkat çekiyor. Örneğin, “Yapracığı Gören Balık” şiirinin şu dizeleri gibi;

“Ve çiçekler arasındaki erik ağacı

Güneşe ve yağmura dikmiş gözünü-

-Güneş ki öldürcek meyvasını

Yağmur ki besleyecek meyvasını-

Meyva ki sürdürecekt erik ağacını

Ağaç ki çiçekler arasında o ben'im işte

Ve meyva ki güneş kokar

Usulcana erir ağzında

Ve bir an emip de çekirdeğini

Ya yere atarsın ya da denize

O çekirdek ki mutlu

O ben'im işte”

Bu şiirde, doğanın kendi içerisindeki yardımlaşmasıyla, birinin varlığı için diğerinin olmazsa olmazlığının ifadesiyle karşılaşırız. Tüm bu doğa içi ilişkilenmeler insan türüne çok mesaj veriyor çünkü. Çoğu zaman başaramadığımız dayanışmayı doğa ne güzel başarıyor deme imkânı buluyoruz. Erik ağacının, güneşin, yağmurun ortaklığı, olgunlaşan meyveyi başka türlerle paylaşan ağacın kutsallığı ve şairin “çiçekler arasındaki Ben” ile ifade ettiği insan türü, doğanın nasıl geniş bir alanda dayanışma ağı ördüğünün göstergesi gibi ki Zahrad'ın “Bambaşka Bir Bahar” kitabında yer alan şiirlerinde bu ilişkiyi açık eden yana sıkça rastlıyoruz.

FAYDACI DEĞİL EŞİT İLİŞKİ

Sadece fayda için mi sevmeli bir ağacı, karnını doyurduğu, meyvesini seninle paylaştığı için mi, gölgesini sana açtığı için mi? İşte, insan doğayı faydalanabileceği bir nesne olarak tahayyül ettiğinde onunla kurduğu, bir sömürü ilişkisine dönüşüyor. James C. Scott'ın "Devlet gibi Görmek"(2008), kitabında ayrıntılı bir şekilde bahsettiği gibi bu durum doğanın ve varlıklarının basitleştirilmesini getiriyor. Bu basitleştirmeden kasit bir nevi ayıklama, insanın işine yarayan bitki veya hayvan türlerini geliştirirken işine yaramayanları yok etmeye çalışması. Tarihi içinde insan türleri ayıklıyor, kendisi için gerekli olana kıymet verirken, zararlı gördüklerinin varlığını değersizleştiriyor. Oysa, her varlık kendi oluşuyla değerli, bir türün kendisini merkez alıp diğerlerini kendi faydası için yaşatma veya yok etme çabasına girmesi bana kalırsa tüm eşitsiz ilişkilerin de başlangıcı. Zahrad'ın, "Meyvesiz Erik Ağacı" adlı şiiri bana bunları düşündürdü, şiir şöyle:

"Baharda meyve vermedi erik ağacı

Utandı-

Buruk baktı yapraklarına

Çıplak dallarına

Ve ağladı

Ve mahallenin veletleri -meyva hırsızları-

“

Oysa, her varlık kendi oluşuyla değerli, bir türün kendisini merkez alıp diğerlerini kendi faydası için yaşatma veya yok etme çabasına girmesi bana kalırsa tüm eşitsiz ilişkilerin de başlangıcı.

Hiç taş atmadılar

Küçümseyerek baktılar ağaca

Ve gittiler

Öylesine yüzüstü ve öylesine yapayalnız

Erik Ağacı

Arkalarından onların özlemle bakakaldı

Ve ağladı

Ve mahallenin beyleri hanımları

Dikkate Almadılar

Zavallı Erik Ağacını

Ki öylesine yararsız -öylesine suçlu

Ağladı...”

Bu şiirin de hatırlattığı gibi, başka türlerle kurulan ilişki faydacılık üzerinden değil, eşitlik üzerinden şekillenmeli. Çünkü artık dünyanın içinde bulunduğu çıkmaz, türümüzün şimdiye kadar denediği ilişki biçimlerinin pek olumlu sonuç vermediğini gösteriyor. Ve bu durum başka türlü şeyler düşünmeyi gerekli kılıyor. Hesse'nin o çok sevdiğim cümlelerinde söylendiği gibi: “Ağaçlar bir çeşit tapınaktır. Kim ki onlarla konuşmayı ve onları dinlemeyi becerir, gerçeği öğrenebilir. Onlar öğretilerden ve kurallardan bahsetmezler, ti-

“

Bu şiirin de hatırlattığı gibi, başka türlerle kurulan ilişki faydacılık üzerinden değil, eşitlik üzerinden şekillenmeli.

“

Gomidas'ın hikâyesini hatırlayalım... Gomidas Anadolu'yu karış karış dolaşarak bugün kulaklarımızda izi olan pek çok ezginin derleyicisi. Ancak 24 Nisan 1915 tarihli Tehcir Kanunu gereğince tutuklanan 235 Ermeni aydından biri.

tizce yaşamın eski yasalarını anlatırlar” (2019). Onları oluşlarıyla kabul edip, onlardan öğrenecek bir şeylerimiz olduğunun farkına varırsak düşünmeye başlamış oluruz en azından, bir türün başka bir türe ahkâm kesemeyeceğini, onun varlığını tanıyınca başka mümkünliklerin peşine düşülebileceğini.

GOMİDAS İÇİN

Zahrad'ın “Bambaşka Bir Bahar” kitabında dikkatimi çeken şiirlerden biri de “Gomidas” bu şiir Ermeni müzikolog Gomidas için.

Gomidas'ın hikâyesini hatırlayalım... Gomidas Anadolu'yu karış karış dolaşarak bugün kulaklarımızda izi olan pek çok ezginin derleyicisi. Ancak 24 Nisan 1915 tarihli Tehcir Kanunu gereğince tutuklanan 235 Ermeni aydından biri. Tutuklandıktan bir gün sonra İstanbullu pek çok Ermeni ile birlikte Çankırı'ya sürgün edilenlerden. Sonrasında Gomidas “akıl sağlığını” kaybederek, Paris'teki bir sanatoryumda ömrünü tamamlıyor, hayatının geri kalanında hiç konuşmadığı söylenir ben onun hep sessiz bir çılgılla var olduğunu hisseder ezgilerini dinlerken o çılgılığı duyarım. Zahrad'ın “Gomidas” şiirinin dizelerinde de bunu hissettim:

“Güneş var

Şarkılarında –filizlenen yaprak var

Yaprak var kavurucu yazlara direnen

Ve güzle beraber altın kesilen yaprak var

“

Zahrad'ın “Bambaşka Bir Bahar” kitabındaki şiirleri çok farklı temalar içeriyor. Ayrıca kitap kronolojik bir şekilde düzenlendiği için şiirlerdeki değişimi, konuların, imgelerin farklılaşmasını gözlemleyebiliyoruz.

Yağmur var

Şarkılarında –baharın billur yağmuru var

Yağmur var yürek ıslatan

Ve özlemleri temelli dindiren yağmur var

Selam var

Şarkılarında – kâinata selam var

Selam var hasatezgilerimizden düğünezgilerimizden

Barışçıl insanlara selam var.”

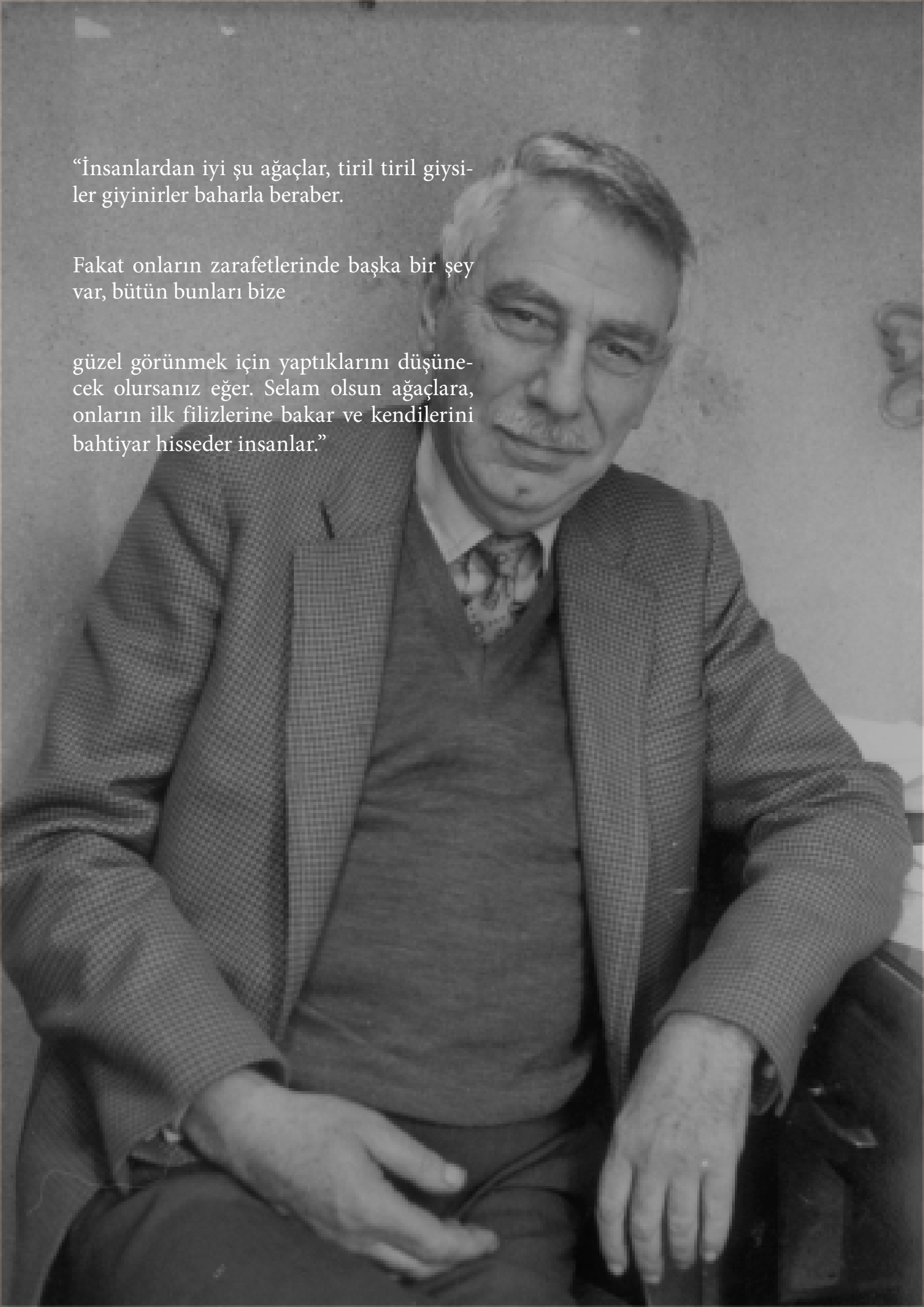
Bu bir bellek şiiri olarak değerlendirilebilir. Geçmişin deneyimini, acısıyla sevinciyle anımsatan şiirler için böyle bir tanımlama olabilir diye düşünüyorum. Çünkü şimdinin yüzü geçmişe dönük olduğu sürece, yaşam kalıntılarının üzerindeki tozu kaldırabildiğimizce bugünü var edebiliyoruz. Sadece geleceğe bakmak şimdideki ihtimali yok saymaya sebep oluyor, yüzleşemediğimizce geçmiş yükü ağırlaşıyor. Zahrad'ın “Gomidas” şiiri böyle bir işlevi gerçekleştiriyor çünkü bu coğrafyada geçmişten gelen selamın sorumluluğunu duyan, barışçıl insanların varlığına her zamankinden daha çok ihtiyaç var.

Zahrad'ın “Bambaşka Bir Bahar” kitabındaki şiirleri çok farklı temalar içeriyor. Ayrıca kitap kronolojik bir şekilde düzenlendiği için şiirlerdeki değişimi, konuların, imgelerin farklılaşmasını gözlemleyebiliyoruz. Bununla beraber bu şiirler kendimizi sorgulatan, kendimiz dışına baktıran, kentleri, sokakları duyuran bir yan içeriyor. Ancak “Bambaşka Bir Bahar”, bana en çok belki de içinde bulunduğumuz şartlardan kaynaklı olarak, bahardan ve doğadan bahseden şiirleriyle dokundu. Mavi toprak kokulu dizeleriyle, her halleriyle yer eden ağaçlarla, çakıl taşlarıyla, ağaca taş atıp iki bahar düşüren, kuyruğuyla oynayan kedileriyle, benzerler arasında başka olma arzusuyla, uzaklardan hıçkırığı duyulan minik balığıyla... Son olarak Zahrad'ın “Evvel Bahar” şiiriyle bitirelim, daha güzel baharlarla karşılaşma düşüyle:

“İnsanlardan iyi Őu ağaçlar, tiril tiril giysiler giyinirler baharla beraber.

Fakat onların zarafetlerinde başka bir Şey var, bütün bunları bize

güzel görünmek için yaptıklarını düŐünecek olursanız eğer. Selam olsun ağaçlara, onların ilk filizlerine bakar ve kendilerini bahtiyar hisseder insanlar.”

Yeniden Cahide Birgöl

Cahide Birgöl'ün Geceye Uyananlar romanı Kafka Kitap tarafından yayımlandı. Geceye Uyananlar'a baktığımızda problemler, tahammülsüzlükler ve çözülmemiş, iki dudak arasında kalmış cümleler tarafından "korunan" bir aileye çıkar karşımıza: Ölü bir baba, ölmek üzere olan bir anne, zihinsel engelli bir kardeş, "teşkilat" üyesi bir abi ve oradan oraya savrulan genç bir kadın...

Okan Çil

Geçtiğimiz günlerde Kafka Kitap, Cahide Birgül'ün kitaplarını yeniden yayımlama kararı aldığını duyurdu. Enis Köksaldı yönetmenliğinde, Öykü Özçinik'in editörlüğünde hayata geçen fikir sonucunda da biz okurlar, daha önce ismini pek duymadığımız, kaleminin lezzetinden bihaber olduğumuz başarılı bir yazarla tanışma fırsatı bulduk.

1956'da Ankara'da doğan Birgül, mimar olarak sürdürdüğü hayatında her zaman edebiyatla iç içe oldu. Gölgeler Çekildiğinde, Ah Tutku Beni Öldürür müsün, Eflatun Koza, Aklın Yolu Birdir – Talat Halman'la Söyleşiler isimli kitapların yazarı olan Birgül'ün Geceye Uyananlar romanıysa yazımızın esas konusudur.

AİLE DEVLETTİR

Aynı evde yaşamak, aile olmak bazen sanıldığından daha büyük problemlere sebep olur, hatta problemler, aile olmanın temel şartlarından biri hâline bile gelir çünkü bir arada kalmak, birbirini sevmek, zorunluluğa dönüşmeye başlayınca en büyük ortak payda işte bu problemler üstüne inşa edilir.

Cahide Birgül'ün Geceye Uyananlar romanına baktığımızda problemler, tahammülsüzlükler ve çözülmemiş, iki dudak arasında kalmış cümleler tarafından “korunan” bir aileye çıkar karşımıza: Ölü bir baba, ölmek üzere olan bir anne, zihinsel engelli bir kardeş, “teşkilat” üyesi bir abi ve oradan oraya savrulan genç bir kadın...

Uzman çavuş olan baba, her ne kadar ölmüş olsa da evin her yerine sinmiş durumda. Bunu ilk sayfalardan beri hissediyoruz. Hatıraları, yaptıkları, yapmadıkları evin demirbaş eşyalarından biri sanki; çok yer kaplıyor, atsan atılmıyor.

“

Cahide
Birgül'ün Geceye
Uyananlar romanına
baktığımızda
problemler,
tahammülsüzlükler
ve çözülmemiş,
iki dudak arasında
kalmış cümleler
tarafından
“korunan” bir aileye
çıkar karşımıza:
Ölü bir baba,
ölmek üzere olan
bir anne, zihinsel
engelli bir kardeş,
“teşkilat” üyesi bir
abi ve oradan oraya
savrulan genç bir
kadın...

Bunlar arasında en somut olanıysa kamçı koleksiyonu. Önceleri duvarda aslı duran, gün aşırı tozu alınan kamçılar, babanın ölümüyle birlikte eski bir valize konup, “teşkilatçı” abinin yatağının altına gömülüyor.

Evin genç kadını olan Nilüfer’in, abisi Haluk’u babasına benzetmesi biraz da bu yüzden. Biraz da Haluk’un, babasının tavırlarını bilinçsiz de olsa taklit etmesinden. İkisini de sevmiyor Nilüfer. Sadece zihinsel engelli abisi Memo’yla meşgul oluyor ve annesiyle ilgilenmek için hastaneye gidiyor. Hastaneden dönerken İstiklal Caddesi’ne uğruyor sürekli. Kalabalık ona iyi geliyor.

Annenin beklenen ölümü tahmin edilenin aksine Nilüfer’i de Haluk’u da pek sarsmıyor. Hatta Nilüfer ondan kolayca kurtuluyor; eşyalarını kapıcıya verip bütün odayı boşaltıyor, yetmiyor, ahşap zemini bastıra bastıra siliyor.

İçten içe de annesine benzediğini düşünmeye başlıyor. Anne gibi bir Nilüfer, baba gibi bir Haluk ve çocuk gibi bir Memo... Elimizde bunlar kalıyor. Hatta Nilüfer evde temizlik yaptığı bir gün kamçıların olduğu eski valize denk geliyor. Kendine bir şeyi ispat etmek için açıyor valizin düğmelerini, sonra korkarak kapatmaya çalışıyor, iyice eli ayağına dolanıyor. “Birden onun hiç kapanmayacağını, içinde yıllardır sabırla bekleyen kamçıların da sinsice dışarı süzülüp duvarda yan yana sıralanacaklarını düşündüm. Bir daha, bir daha bastırdım, sonunda yerine oturdu. Yatağa sırtımı dayadığımda kilometrelerce koşmuş gibi ter içinde kalmıştım. Kolumu kıpırdatacak halim yoktu.”

Onun aksine Haluk’sa “bölgeye” operasyona gidip gelen biri. 90’lı yıllar. Faili meçhuller ve Cumartesi Anneleri dönemi... Haluk mesleğinde, yasak aşkında yaşadığı gelgitlerle boğuşurken, hep yattığı ya-

“

Onun aksine Haluk’sa “bölgeye” operasyona gidip gelen biri. 90’lı yıllar. Faili meçhuller ve Cumartesi Anneleri dönemi... Haluk mesleğinde, yasak aşkında yaşadığı gelgitlerle boğuşurken, hep yattığı yatağın altındaki kırbaçların verdiği tuhaf huzuru hissediyor. Onlarla beraber varoluşu tamamlanıyor sanki.

“

Cahide Birgöl bu romanı kısa bölümler hâlinde kurguluyor. Tek sayılar “Kız Kardeş”, çiftler “Ağabey” olarak başlıklanıyor her seferinde. Yaşananlar, hatıralar her ikisinin gözünden, farklı yargılarla yinelenirken, geleceğe yönelik kurulan hayallere pek fırsat kalmıyor.

tağın altındaki kırbaçların verdiği tuhaf huzuru hissediyor. Onlarla beraber varoluşu tamamlanıyor sanki.

“Onlara dokunmak rahatlatacak, gevşetecek, tekrar eski Haluk yapacaktı beni. Kamçılarımı duvarımda hayal edince Nilüfer geldi aklıma. Eminim buna karşı çıkacaktı. Çıksın. O bir engel değil benim için. Ne olursa olsun bir gün çıkarıp asacağım onları. Benim onlar. Benim kamçılarım...”

EV ZİNDANDIR

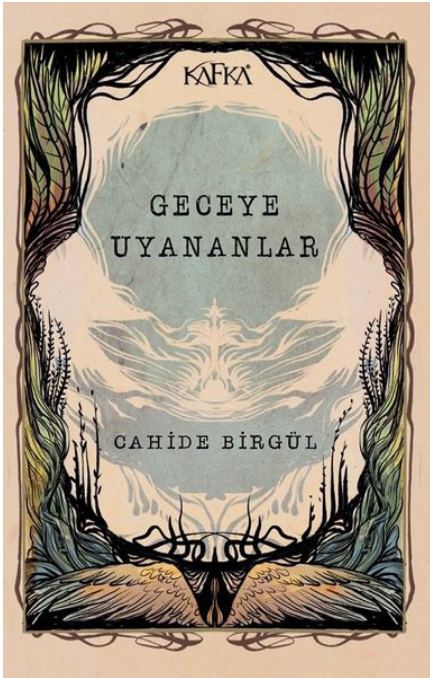
Aslında özgür bir kadın Nilüfer; özgür ve güçlü. Babasıyla abisinin baskısına hiç boyun eğmeden hayatının iplerine sıkı sıkıya yapışmış durumda. Yaşadığı sayısız aşk hikâyesini bir yana bırakırsak, ona asıl güçlü durmayı öğretenin Memo olduğunu düşünmeye başlıyoruz çünkü Memo her şeyin ana belirleyeni. Annesi böyle bir çocuk doğurduğundan dolayı içten içe utanıyor çünkü. Sevginin yerini acıma alıyor daha çok. Bunlar da yetmeyince, kocasının deli kardeşinden pay biçerek, suçu genlere atıyor. Babaysa Memo’yu askere gönderip adam etmenin peşinde o yıllarda. Haluk biliyor aslında olacakları ama ses çıkarmıyor. Tarifi pek mümkün olmayan bir kıskançlıkla dolu her yanı. Ölür orada, diye düşünüyor. Kimselere söylemiyor, kendine bile, sadece düşünüyor. Memo’ysa askere gidip geldikten sonra hepten kötüleşiyor, bırakalım konuşmayı, sadece belli mırıltılar çıkarmakla yetiniyor.

Memo’yla beraber her şey daha da kötü oluyor sonra. Ölüler çıkageliyorlar. Anılar, kötü alışkanlıklar, başarısız ilişkiler de ekleniyor üstlerine ve karakterlerin iç çatışmaları, evdeki çatışmayı katbekat aşmaya başlıyor.

Cahide Birgöl bu romanı kısa bölümler hâlinde kurguluyor. Tek sayılar “Kız Kardeş”, çiftler “Ağabey” olarak başlıklanıyor her seferinde. Yaşananlar, hatıralar her ikisinin gözünden, farklı yargı-

“

Onu [romanı] elime aldığımda sevinçten çok mahcubiyettir beni kuşatan. ‘Bu ne küstahlık?’ derim kendi kendime.”

Geceye Uyananlar, Cahide Birgül
336 syf., Kafka Kitap, 2020.

larla yinelenirken, geleceğe yönelik kurulan hayallere pek fırsat kalmıyor. Ev, buna müsaade etmiyor.

‘BU NE KÜSTAHLIK?’

Cahide Birgül gibi bir yazarla okurları yeniden buluşturmak neresinden bakarsak bakalım bir teşekkürü hak ediyor. Yaklaşık on yıl sonra yeniden yayımlanan bu kitaplar daha önceleri Everest, Metis, İş Kültür, Oğlak tarafından basılmış ve en fazla iki baskı yapmış.

Kendisiyle yapılan bir röportajda, yazmak ve yayımlamakla ilgili söyledikleri dikkate değer.

“Onu [romanı] elime aldığımda sevinçten çok mahcubiyettir beni kuşatan. ‘Bu ne küstahlık?’ derim kendi kendime. ‘Yazıyorsun ve bastırıyorsun. İnsanlar okusun diye. Bu nasıl bir kendini beğenmedir?’ diye sordum. Çünkü yazmanın bütün aşamalarında tek kişilik bir eylem olduğunu düşünürüm. Sonunda da öyle olmalı, madem bir kişi yazdı, sadece o kişi okunmalı. O kadar... Bundan sonrası tam bir ‘kendini bilmezlik’ hâli bence. Ama hangi yazar egosuyla başa çıkmış ki ben çıkayım?”

Umarız bu defa kıymeti bilinir ve okuruna kavuşur.

‘Rakip doğrular’ ve ‘daha doğru’ olanlar

“Doğrular ne kadar doğru?” sorusunu ve benzerlerini dillendirenlerden biri olan Şirket hikâyeciliği üzerine çalışan stratejik iletişim danışmanı Hector Macdonald’ın Hangi Doğru adlı kitabı Aslı Perker çevirmenliğinde Domingo Yayınevi tarafından yayımlandı. MacDonald politika, iŐ dnyası, medya ve gündelik hayattan alınmiŐ ilginç çok sayıda vakayı inceleyerek doğrunun, gerçektikten neden ve nasıl koparılabildiğini ortaya koyuyor.

Ali Bulunmaz

“

Sunulan, gösterilen ve inanılması istenen “gerçeğe” ve “doğruya” karşı, sumen altı edilen ve eğilip bükülen gerçeklere ve doğrulara ulaşabilmek için de önemli bir soru bu.

Elimizdeki telefonlarla çevreden koparken dünyanın diğer ucunda olup bitenlerle ilgili bildirim bombardımanına tutuluyor, verilerden hangisinin gerçek ve doğru olduğunu anlamaya çabalıyoruz ya da işimize gelenlerden birine gerçek ve doğru deyip geçiyoruz. Eleştirel medya okur-yazarlığı uzmanları, herhangi bir olayla ilgili bildirimlere, video, fotoğraf ve paylaşımlara dair şüphenin “Gerçek olması için çok mu iyi?” sorusuyla şekillenmesi gerektiğini söylüyor. Bu soru, bizi bilgi olan ve olmayan, gerçek olan ve olmayan, doğru olan ve olmayan arasındaki ince çizgiye götürürken muğlaklaştırılan sınırların ayırdına varmayı kolaylaştırıyor.

Sunulan, gösterilen ve inanılması istenen “gerçeğe” ve “doğruya” karşı, sumen altı edilen ve eğilip bükülen gerçeklere ve doğrulara ulaşabilmek için de önemli bir soru bu. Dahası, “hakikat sonrası”nı (post-truth) kavrayıp yorumlama kapılarını da açan bir anahtar olan aynı soru, Ibsen’in “yaşam yalanları” ve Ralph Keyes’in “Hollywood ahlakı” dediği durumun çerçevesini çizmeye yardım ediyor.

Steve Tesich, “Yalanlar Yönetimi” başlıklı o ünlü makalesinde (The Nation, Ocak 1992), birçok gelişmenin ardından insanların, hakikat sonrası çağda yaşamayı özgürce seçtiğini belirtmişti. Kısa sürede buna uygun bir dünya yaratıldı, araç gereçler üretildi, propagandalar, siyasi programlar ve özneler hazırlandı.

Tesich’e göre belirsizlikler, kesinliğin ve gerçekliğin önüne geçirilince doğruluğun ve

doğrulamanın ayağı kaydı. Bir başka deyişle gerçeğin ve doğrunun yerini, “gerçekmiş gibi” ve “doğruymuş gibi” aldı. Kısa süre sonra “tık”, “beğeni” ve manipülasyon için doğrular bulanıklaştırılırken hızla etrafa saçılan bildirimler gerçeği yonttu.

Geldiğimiz bu noktada, “Gerçek olması için çok mu iyi?” sorusunun yanına bir başkasını eklemek zorunlu: “Doğrular ne kadar doğru?” Bu soruyu ve onun benzerlerini dillendirenlerden biri de şirket hikâyeciliği (Business storytelling) üzerine çalışan stratejik iletişim danışmanı Hector Macdonald. Macdonald’ın kaleme aldığı Hangi Doğru başlıklı kitabın içeriğine girmeden evvel, bir parantez açmak gerek: Şirket hikâyeciliği ve stratejik iletişim danışmanlığı, yazarın tartıştığı konu bağlamında zemini hayli kayganlaştırıyor. Bu iki alanın kendine has, dünyadan uzak bir dili ve işleyişi var. Üstelik gerçekleri eğip bükmeye dayanan meslekler olması, doğru ve doğrular eksenindeki bir kitabı okuyacaklar için riski artırıyor. Dolayısıyla Hangi Doğru’ya bunları göz önünde bulundurarak yaklaşmak, konunun özünü kavramak; gerçeği eğip bükme ve muğlaklık hendeklerine düşmemek için önemli.

BİLGİYİ ÖZÜMSEYEMEME SORUNU

Macdonald’ın aklına takılanların başında, doğrunun her zaman dürüstlük barındırıp barındırmadığı geliyor. Yani ortaya konan, söylenen ve paylaşılan doğrulardan hangisinin saf ya da pirüpak olduğuna dair bir tartışma başlatıyor yazar. Başka bir deyişle daha doğru

“

Geldiğimiz bu noktada, “Gerçek olması için çok mu iyi?” sorusunun yanına bir başkasını eklemek zorunlu: “Doğrular ne kadar doğru?”

“

Macdonald,
doğrunun yalan gibi
kullanılabileceğini
belirtirken
“içeriden” biri olarak
seslenerek doğruların
çatıştırıldığını
hatırlatıyor.

olan doğrular vardır demeye getiriyor: “Doğru, görüldüğü kadar dosdoğru değil. Doğruyu söylemenin pek çok yolu vardır ve bunların hepsi dürüstlükten geçmez. Çoğu konuda, kullanmayı seçebileceğimiz birden fazla doğru vardır. Doğru seçimimiz, etrafımızdakilerin bir konuya yönelik algı ve tepkisini etkiler. İnsanları motive edip harekete geçirecek doğruları seçebileceğimiz gibi bilerek yanlış yönlendirecekleri de yayabiliriz. Doğrunun pek çok şekli vardır ve deneyimli iletişimciler, gerçeklik algımızı şekillendirmek için bu çeşitlilikten faydalanır.”

Macdonald, doğrunun yalan gibi kullanılabileceğini belirtirken “içeriden” biri olarak seslenerek doğruların çatıştırıldığını hatırlatıyor. Verdiği örnekler de bu çatıştırılma ve doğrunun daha doğrusu bulunduğu minvalinde. Mesela internet üzerine iki doğruyu bu bapta karşılaştırıyor: “İnternet, dünyada var olan bilgiyi geniş bir kitlenin erişimine açıyor” ve “İnternet, yanlış bilgilendirme ve nefretin yayılmasını hızlandırıyor.”

Macdonald, bu ve benzeri kıyasların, “rakip doğrular”ı ortaya koyduğunu düşünüyor. Gerçeği şekillendiren, insanın seçim ve hareketlerini belirleyen, savaşları tetikleyen, yok sayışları ortaya çıkaran rakip doğrulara ticarete, beslenme alışkanlıklarına yönelik manipülasyonlarda, eğitimde ve politikada (özellikle siyasi propagandalarda) rastlamak mümkün. Yazar bunları daha rahat anlatmak için kısmi, öznel, yapay ve bilinmeyen doğrular şeklinde bir sınıflandırma yoluna gidiyor.

Hızlı ve kısa “bilgilenme”nin, rakip doğruları görmeyi ve gerçeğe ulaşmayı ötelediği ortada. Macdonald’ın “bilgiyi özümseyememe sorunu”

Macdonald'ın bahsettiği hız ve bağlam, doğruluğun teminatı olarak görülen sayıların yorumlanmasıyla ilgili problemler de yaratıyor.

dediği bu durum, tarihi öğrenip yorumlamayı da tehlikeye atıyor. Bu hıza kendini kaptıranlardan bazıları, gazeteciliği yüz kırk, bilemediniz iki yüz seksen karaktere eşitlerken analizleri fazla “uzun” sayabiliyor. Yazarın bu bağlamdaki yorumuna kulak vermek gerek: “Hızlanan dünyamız ve azalan dikkat aralığımız, anlamadığımız durumlarda tehlikeli bir süratle hareket etmemize sebep oluyor. İnsanları haksız yere teşhir etmekten, politikacılar ve yorumcular tarafından kandırılmaktan ya da yanlış seçimler sonucu kendimize zarar vermektan kaçınmak istiyorsak konuyla ilgili bağlamı bilmek zorundayız.”

GERÇEĞİ ESNETME VE BAZI TUZAKLAR

Macdonald'ın bahsettiği hız ve bağlam, doğruluğun teminatı olarak görülen sayıların yorumlanmasıyla ilgili problemler de yaratıyor. Yalanlara katık edilen sayıların yanı sıra bunlara ilişkin manipülatif yorumlar da gerçeği eğip bükmeye yarayabiliyor.

Yazar, “gerçeği esnetme” gücünü göz ardı etmeden okunacak hikâyelerin “bir doğru” sunacağını hatırlatıyor. İktisadi ve ahlaki değer arasında geçişlere yol açıp rakip doğruları ve daha doğruları görünmez kılabilirdiğinden bu hikâyeler dikkatle okunarak yorumlanmalı. Hız ve teknoloji, hesaplanabilirlik çağında belirsizlikleri tam anlamıyla yok etmeyi başaramadı. Üstelik bu ikisinin, gerçeği eğip bükmenin kaldırıcı hâline getirildiği anlar fazlalaştı. Macdonald, bu durum karşısında “senaryolara hazırlıklı olmak için gerçeğe dair ilgili birkaç rakip doğruyla uğraşmamız gerekecek” diyor. Yani alternatif doğrunun öneminden ve fark ettirmeden kişiyi kabullere zorlayan yanıltıcı doğru tuzaklarından bahsediyor. Edward Bernays'in deyişiyle “zihinleri eğip bükme, zevkler yaratma ve fikir oluşturma”, bahsi geçen tuzaklardan bazıları.

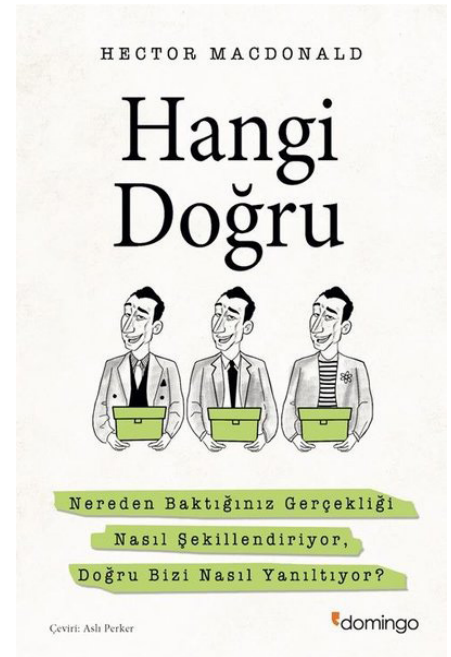
Yazarın bu noktadaki notunu da es geçmemeli: “Liderleri ve yorumcuları, söyledikleri yalanlardan sorumlu tutmaya çalışıyoruz. Yanıltıcıları ise söylediklerinden dolayı sorumlu tutmamız daha zor çünkü genellikle söyledikleri teknik olarak doğru. Eğer sadece doğruyu söylediklerini iddia edebiliyorlarsa içimize

sinmemesine rağmen işin ucunu bırakıyoruz. Bu da onların aynı numaraları tekrar tekrar yapmalarına neden oluyor.”

Macdonald, “Bilginin demokratikleştirilmesi, güç kadar sorumluluk da gerektirir” derken “daha doğru” olanı arama ve yakın gelecekte çoğalması muhtemel “rakip doğruları” göz önünde bulundurma çabasına gönderme yapıyor. Hangi Doğru’da tam olarak anlatmaya çalıştığı bu.

“

Macdonald, “Bilginin demokratikleştirilmesi, güç kadar sorumluluk da gerektirir” derken “daha doğru” olanı arama ve yakın gelecekte çoğalması muhtemel “rakip doğruları” göz önünde bulundurma çabasına gönderme yapıyor.

Hangi Doğru, Hector Macdonald, Çev: Aslı Perker 376 syf., Domingo Yayınları, 2020.

Ahmet Hamdi Bülbul: Boğaziçi'ne tek kurul bakmalı

Sanat tarihçisi Ahmet Hamdi Bülbul: Boğaziçi'nin önemli bir sorunu yetki karmaşası. Bir yolun iki tarafı, iki ayrı belediyenin yetkisinde, hatta bir parselin yarısı ön görünümde, yarısı ise geri görünümde de kalabiliyor. Buna bir de Boğaziçi'nin her iki yakasına farklı koruma bölge kurulları ve tabiat komisyonlarının bakmasının da eklenmesi farklı bakış açıları ve yorumlarını da beraberinde getirmesi kaçınılmaz oluyor.

Sanat tarihçisi Ahmet Hamdi Bülbul'ün, Koruma Kurullarında çalıştığı dönemde edindiği deneyim üzerinden Boğaziçi'nin korunması sorununu ele aldığı “Sayfiyeden Metropole Boğaziçi'nde Koruma” adlı kitabı 2019'da yayınlandı. Bülbul'ün ürettiği eleştiri ve çözüm önerileri ilgili makamlar tarafından da dikkate alınmış durumda.

Yaklaşık on altı yıl boyunca İstanbul'daki koruma kurullarında raportörlük ve müdürlük yapan Ahmet Hamdi Bülbul, sanat tarihçisi olmasının yanı sıra profesyonel fotoğrafçı, ressam ve yazar. Şu sıralar Kültür Bakanlığı'na bağlı bir müzede çalışıyor olmasına rağmen, daha önce kurullarında görev aldığı bölgelerde halen dolaşıp bir aksaklık gördüğü anda gerekli önlemlerin alınması için çalışıyor.

Bülbul'ün “Sayfiyeden Metropole Boğaziçi'nde Koruma” adlı kitabı, ayrıntılı dipnotları ve kaynakçasının yanı sıra İstanbul'da tarihi çevre koruma kavramının tarihçesini de içermesiyle tam bir kaynak eser. Kitabın “Sorunlar ve Öneriler” bölümü ise 1974'te doğal ve tarihi SİT alanı ilan edilen Boğaziçi'ni korumak için tek bir kurul olması gerektiği fikrini içeriyor.

'NAZIM PLANI BİLİMSEL AMA UYAN YOK'

Temmuz 1983'te İmar ve İskan Bakanlığı'nın onayıyla yürürlüğe giren 1/5000 ölçekli Boğaziçi Nazım Planı'ndaki temel ilkelerin gerçekten bilimsel bir yaklaşımla üretildiğini belirten Ahmet Hamdi Bülbul, kitabında bu nazım planının nasıl delindiğini ve Boğaziçi'nde yapılaşmanın nasıl yasal kılıfına uydurulduğunu ayrıntısıyla anlatıyor.

23 Kasım 1983'te yürürlüğe giren ve Boğaziçi Kanunu olarak bildiğimiz 2960 sayılı özel kanunu halk arasındaki ifadesiyle “Boğaziçi’nde izin almadan çivi çakamazsın” cümlesiyle özetleyebiliriz. Oysa bugünkü görünüm, bu kanuna bir şekilde uyulmadığını kanıtlıyor. Örneğin Mayıs 1986’da Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren İmar Kanunu’ndaki bazı maddelerin Anayasa’ya aykırılığı sebebiyle dava açılıyor, dava Aralık 1986’da sonuçlanıyor. Ancak davanın devam ettiği bu 4 aylık süreç, aynı zamanda Boğaziçi’nde en çok yapı ruhsatı verilen dönem. Boğaziçi Kanunu’nda yapılan değişiklikle ruhsat alabilen 1411 villanın 1107’si bu dört aylık süreçte ruhsat almış.

'BOĞAZIÇI'NDE YETKİ KARMAŞASI VAR'

Boğaziçi Kanunu, Boğaziçi’nde öngörünüm olan bölgelere konut yasağı getirmesine rağmen öngörünüm bölgesindeki yapılaşma devam ediyor. Bülbül, bu durumun yetki karmaşası yüzünden olduğunu söylüyor: “Boğaziçi’nin önemli bir sorunu yetki karmaşasıdır. Öngörünüm [sahil] bölgesinde yetki Büyükşehir Belediyesi’nde iken geri görünüm ve etkilenme bölgelerinde ise yetkiler dört ilçe belediyesinde. Bir yolun iki tarafı, iki ayrı belediyenin yetkisinde, hatta bir parselin yarısı ön görünümde, yarısı ise geri görünümde de kalabiliyor. Buna bir de Boğaziçi’nin her iki yakasına farklı koruma bölge kurulları ve tabiat komisyonlarının bakmasının da eklenmesi farklı bakış açıları ve yorumlarını da beraberinde getirmesi kaçınılmaz oluyor.”

'BOĞAZIÇI BİR BÜTÜN OLARAK KORUNMALI'

“Boğaziçi’nde yetki tek bir kurumsal yapıda olmalı” diyen Ahmet Hamdi Bülbül, sadece tek bir imar

“

Bülbül'e göre, Boğaziçi'ne tek bir kurul bakmalı, bu kurul özerk ve bağımsız olmalı; kurul üyeleri bakanlık çalışanı olmamalı, Mimarlar Odası gibi meslek örgütlerinin de bu kurulu denetleyebilme hakkı olmalı.

“maz” diyor. Son dönemde inşaat firmalarının kurullardan istedikleri gibi karar çıkmadığında, daha üst makamlara başvurduklarını da ekliyor.

Bülbül'e göre, Boğaziçi'ne tek bir kurul bakmalı, bu kurul özerk ve bağımsız olmalı; kurul üyeleri bakanlık çalışanı olmamalı, Mimarlar Odası gibi meslek örgütlerinin de bu kurulu denetleyebilme hakkı olmalı.

'PLAN TADİLLERİ YAPARAK YASAL HALE GETİRİYORLAR'

Esasen Koruma Kurulları, Boğaziçi Kanunu'na uygun olmayan veya mimari silueti bozabilecek herhangi bir projenin revize edilmesini talep etme hakkına sahip. İzinsiz yapılaşma tespit edildiğinde ceza davası açılmasını sağlama hakları da var. Ancak son dönemde Martı projesi gibi örneklerden şahit olduğumuz üzere, belediyelerin nazım planlarını istedikleri gibi değiştirebilmesi ve yetki karmaşası kurul taleplerinin es geçilmesini sağlayabiliyor.

2018'de, Martı projesinin kıyı çizgisini bozduğu görüşünün dikkate alınmasının ardından projenin durdurulduğunu hatırlarsak Bülbül'ün Boğaziçi'nin özerk bir kurumsal yapı tarafından yönetilmesi gerektiği düşüncesi, son derece tutarlı ve sürdürülebilir bir öneri olarak karşımıza çıkıyor.

planını uygulamakla yetinmeyip koruma kurulu sistemi açısından da tek bir kurul olması gerektiğini savunuyor. Eskiden koruma kurulunda görev yapan isimlerin ömür boyu üye olarak seçildiklerini ve bu sayede şahsen hesap vereceklerinin bilincinde olarak daha cesurca karar alabildiklerini söyleyen Bülbül, 1983'te yürürlüğe giren nazım planı ve kanun metninin hazırlık aşamasında, dönemin en önemli mimarlık ve sanat tarihçilerinin imzasının olduğuna dikkati çekiyor.

Kurullarda sadece diploma sahibi değil, aynı zamanda deneyimli kişilerin bulunması gerektiğini söyleyen Bülbül, “Koruma Kurulu'nda çalışan kişiler devlete, yani halkın yararına hizmet ettiğinin bilincindedir. Halkın yararına olmayan bir proje devletin yararına da ola-

“

**Cumhurbaşkanlığı
Hükümet Sistemi'ne
geçildiğinde birçok
kurum ve kuruluşun
kanunu lağvedildi.
Bunlardan en dikkat
çeken Boğaziçi
İmar Kurulu'nun
kapanmasıydı.**

“Sahil şeridi, öngörünüm, geri görünüm ve etkilenme bölgeleri uygulama imar planlarının bir bütünlük oluşturması ve ayrı ayrı yapılması önemli bir eksiklik” diyen Bülbül, Boğaziçi'nin uygulama imar planının, bütün bölgeleri kapsayan tek bir plan olması gerektiğini savunuyor. Bu sayede koruma ve kullanma koşullarının her bölgede aynı olmasının bütünlük sağlayacağı görüşünde. Son dönemde yapılan kazıklı yolların hem anıtsal yapılara zarar verdiğini, hem de yapıların denizden görünümünü kötü etkilediğini de kitabında anlatıyor. Bütün bu uygulamaların, plan tadilleri ve kanunun bazı maddelerini geçersiz kılan yeni yönetmelikler gibi çeşitli yöntemlerle gerçekleştirildiğini be-

lirten Bülbül, 2006'da Boğaziçi Sahil Şeridi ve Öngörünüm Bölgesi Uygulama İmar Planı'nın lejantı ve plan hükümleri değişikliğinin onaylanması sayesinde, koruma ilkelerine aykırılık teşkil eden birçok projenin yasal hale getirildiğini söylüyor.

CHP AYNI FİKİRDE DEĞİL

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçildiğinde birçok kurum ve kuruluşun kanunu lağvedildi. Bunlardan en dikkat çeken Boğaziçi İmar Kurulu'nun kapanmasıydı. 2019 yılının Ekim ayında ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın, Boğaziçi Yasası'nda köklü değişiklikler içeren bir yasa tasarısı hazırladığı duyuruldu. Bu teklifte, Cumhurbaşkanlığı'na bağlı olarak Boğaziçi Başkanlığı oluşturulması ve üyelerinin Cumhurbaşkanı tarafından atanması öneriliyor. Boğaziçi'ndeki tüm imar işlerinden sorumlu olacak bu başkanlık, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin yetkilerini elinden alacağı için CHP'nin tepkisini çekti. Teklife göre bu başkanlık, Boğaziçi alanına ilişkin imar planlarını hazırlayabilecek, arazi ve arsa düzenlemesi, cins değişikliği yapmak dahil kapsamlı yetkiler sahibi olacak. Ayrıca Boğaziçi'nin doğal SİT niteliği taşıyan koruları da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bağlanıyor.

Bu yasa tasarısı henüz hayata geçirilmedi ve uygulanmasının nasıl olacağı ayrıntılı olarak bilinmiyor. Yasa teklifinde, CHP'nin de dikkati çektiği bazı sınırlı durumlar mevcut. Ancak Boğaziçi'nde dört ilçe belediyesi, büyükşehir belediyesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı komisyon kurulları, Kültür ve Turizm

“

Ahmet Hamdi Bülbul, “Boğaziçi’nde Koruma” adlı kitabında, “Boğaziçi’nde her türlü yeni inşaatın durdurulması yönünde devlet politikası oluşturmak, doğal ve tarihi önemi olan bu bölgeyi halkın dinlenme ve nefes alabileceği ortam haline getirmek öncelikli görev olmalıdır” diyor.

Bakanlığı Koruma Bölge Kurullarından oluşan ve yetki karmaşasına neden olan uygulamaların Boğaziçi’nin korunması için sağlam bir irade sağlayamadığı da bir gerçek.

Ahmet Hamdi Bülbul, “Boğaziçi’nde Koruma” adlı kitabında, “Boğaziçi’nde her türlü yeni inşaatın durdurulması yönünde devlet politikası oluşturmak, doğal ve tarihi önemi olan bu bölgeyi halkın dinlenme ve nefes alabileceği ortam haline getirmek öncelikli görev olmalıdır” diyor.

'BİTİŞİK PARSELLERDEKİ KÖTÜ GÖRÜNTÜLER 681 SAYILI İLKE KARARI YÜZÜNDEN'

2017’de çıkarılan 681 numaralı İlke Kararı ile Koruma Kurulları’nın yetkisinin sınırlandığı belirten Ahmet Hamdi Bülbul, denetimle ilgili birçok projede yetkinin belediyelerde olduğunu ifade ediyor. Öncelikle Bülbul’ün bahsettiği sürece bir göz atalım. 11.06.2005 tarih ve 25842 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Koruma Uygulama ve Denetim Büroları (KUDEB) adı altında, büyükşehirlerde imar daire başkanlığına ilçelerde ise imar ve şehircilik müdürlüğüne bağlı kurulan çalışacak, kapsamlı yetkileri olan bir örgütlenme oluşturuluyor. KUDEB’in onarımları denetlemek, koruma amaçlı imar planına aykırılık tespit ettiği durumlarda uygulamayı durdurmak, imar mevzuatına göre işlem yapmak gibi yetkileri var. KUDEB, görüntü itibariyle Koruma Kurulu kararlarının uygulanmasını ve denetlenmesini işini yapacak şekilde planlanmış. 681’e göre SİT alanındaki tescilsiz yapıların inşaat iznini verme yetkisi tamamen KUDEB olan yerlerde KUDEB’e, olmayan yerlerde belediyelerin imar bölümüne devredilmiş. Bu durumda, tarihi bir eserin yanındaki bir parselde inşaat yapılacaksa bunun için Koruma Kurulu’ndan izin almaya

gerek kalmıyor, bu işe belediyeler baktığı için Koruma Kurulu ancak yan parseldeki yeni inşaat yapıp bittikten sonra durumdan haberdar oluyor.

Daha önceden Kültür Bakanlığı'nın görev ve yetki alanında olan doğal SİT alanları 18 Ekim 2011 tarih ve 28088 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonları'na devredildi. Bürokratik bekletmeleri hafifletmek için yapılan bu değişiklikle yetki karmaşası ve iş yoğunluğu daha da arttı. Öyle ki Doğal SİT'teki korunması gerekli kültür varlığı olarak tescilli bir parselde taşınmaz için Kültür Bakanlığı, ağaç benzeri unsurlar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı iki ayrı işlem yapıyor. Vatandaş projesini onaylatmak için Koruma Bölge Kurulu'ndan izin almasının ardından aynı projeyi bu sefer Çevre ve Şehircilik İl Komisyonlarından geçirmek zorunda kalıyor.

Örneğin, geçtiğimiz günlerde gündeme gelen Avrat Taşı'nın çevresindeki yeni yapılaşmanın sebebi, Ahmet Hamdi Bülbül'e göre 681 sayılı İlke Kararı sayesinde bitişik parseldeki inşaatlarda belediyenin yetki sahibi olması yüzünden.

'KORUNABİLEGEK BİNALARIMIZI YIKMAYALIM'

Bitişik parsel konusunun yanı sıra fotoğraftan tescillenen yapıları inşa etme (rekonstrüksiyon) yönteminin sakıncalarından da bahseden Bülbül, mevcut eserleri korumaya odaklanmamız gerektiğini söylüyor.

2004'te Kıyı Kanunu'nda değişiklik yapılarak yönetmelikte "kravaziyer liman" tanımı getirilmesi ve 2014'te bu kanunu ve yönetmeliği uygulama yetkilerinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na devredilmesiyle yasal hale gelen Galataport inşası esnasında,

“

Örneğin, geçtiğimiz günlerde gündeme gelen Avrat Taşı'nın çevresindeki yeni yapılaşmanın sebebi, Ahmet Hamdi Bülbül'e göre 681 sayılı İlke Kararı sayesinde bitişik parseldeki inşaatlarda belediyenin yetki sahibi olması yüzünden.

“

Kültür, sanat ve mimari konularda yayınlanmış makaleleri olan Ahmet Hamdi Bülbül'ün "Osmanlı'dan Cumhuriyete Sanatın Propaganda Olarak Kullanılması" adlı ikinci kitabı yakında raflarda yerini alacak.

sapasağlam duran Karaköy Yolcu Salonu'nun 2017'de bir gecede yıkıldığını hatırlarsınız. Bülbül, bu binanın yerine yenisinin yapılması gibi örneklerde, korunması mümkün olan binaları yıkma yaklaşımını 'rant' kaygısıyla açıklıyor. "Herkes rant peşinde. Bu şehir bize bırakılmış bir kültür mirasıdır ama hiç kimse geleceğe bizim ne bırakacağımızı düşünmüyor, böyle bir felsefemiz yok. Bence bizim genel problemimiz bu" diyen Ahmet Hamdi Bülbül, şu sıra bir üniversitede tarihi çevre ve kültürel mirası koruma dersleri veriyor.

Kültür, sanat ve mimari konularda yayınlanmış makaleleri olan Ahmet Hamdi Bülbül'ün "Osmanlı'dan Cumhuriyete Sanatın Propaganda Olarak Kullanılması" adlı ikinci kitabı yakında raflarda yerini alacak.

'Sayfiyeden Metropole Boğaziçi'nde Koruma' kitabındaki öneriler

Boğaz'ın tamamına yayılan bir plan yapıp koşulsuz uyulmalı

Tam yetkili geniş bir ekiple denetim yapılmalı

Sahilde ve sahile yakın alanlarda kesin yapılaşma yasağı getirilmeli, deniz kıyıları halkın kullanımına bırakılmalı

Silueti etkilememesi için bitişik nizam yasaklanmalı, yapı yükseklikleri estetik kriterlere uymalı

Her çeşit sanayi yapısı Boğaziçi'nden uzaklaştırılmalı

Boğaz manzarasına dahil olan yerleşimlerde sınırlı imara izin verilmeli

Son derece az kalan koru ve yeşil alanlara kesin yapı yasağı getirilmeli

Manzara noktaları ve seyir teraslarıyla turizme katkı sağlanmalı

Deniz ulaşımı güçlendirilip cazip hale getirilmeli

Bazı hükümleri hükümsüz hale gelen Boğaziçi Kanunu günümüz koşullarına göre revize edilmeli

Aşk ve modernleşme serüveni

Natsume Soseki'nin Üç Köşeli Dünya romanı yayın hayatına yeni başlayan Konu Kitap tarafından yayımlandı. Sanatı ve hayatın özünü kavramaya çalışan Soseki, Doğu ve Batı felsefelerini de anlatısında harmanlayarak okura sunuyor.

Okan Çil

“

Natsume Soseki'nin kaleme aldığı Üç Köşeli Dünya adlı roman da Japonya'nın modernleşme aşamasında yazılmış kitaplardan biri.

modernleşme aşamasında yazılmış kitaplardan biri. Burcu Erol tarafından çevrilen, Konu Kitap tarafından basılan roman raflardaki yerini çoktan aldı. Ayrıca belirtmekte fayda var; KAFKAOKUR Dergisi tarafından kurulan Konu Kitap, yayın hayatına yeni başladı ve ilk kitabı da Üç Köşeli Dünya. Konu Kitap'a başarılı bir yayın hayatı dileyerek romandan bahsetmeden önce dönemin atmosferine şöyle bir bakmakta fayda var.

Japonya'yla Türkiye'nin modernleşme aşamaları genellikle birbirine benzetilir. Bilim, kültür, sanat alanında atılan adımların çoklukla içten dışa değil, dışarıdan içeriye bir yönelim sergilediğini, yer yer öykünmeci olduğunu ve elbette bunun olumsuz sonuçlarıyla da yüzleşilmesi gerektiğini pek çok örnekte görebiliyoruz.

Natsume Soseki'nin kaleme aldığı Üç Köşeli Dünya adlı roman da Japonya'nın

BATILILAŞMA SÜRECİ

Japonya uzun yıllar boyunca geleneklerine bağlı olarak yaşayan, dışı kapalı, örfi bir toplumken, 1868'de başlayan Meiji Dönemi'yle (1868-1912) Batı'ya endeksli bir modernleşme sürecine girer. "Aydınlanma Dönemi" olarak da adlandırılan bu süreçte Batılı bilim insanları, akademisyenler ülkeye gelerek çeşitli yeniliklere kapı araladıkları gibi, Japonya'dan da eğitim için Batı'ya gönderilen öğrenciler olduğunu okuruz.

9 Şubat 1867'de Tokyo'da dünyaya gelen Natsume Kinnosuke de bu öğrencilerden biri olarak İngiltere'ye gider. Felsefe, sanat ve edebiyat alanında kendini yetkinleştirmesiyle yazmaya başlar ve Çince "inatçı" anlamına gelen "Soseki" mahlasını da bu sıralarda kullanır. Kendi kültürünü reddedip, körlemesine yapılan Batı özentiliğini eleştiren Soseki, kültürel zenginliklerin birleşimi üstünden düşünüp üretmeye başlamışsa da bu ikileme sıkışıp kalmış insanların açmazlarını eserlerinde çokça işler.

ŞİİR, RESİM VE DAĞLAR

"Sadece aklın istikametinde hareket edersen insanlardan uzaklaşırsın. Duygularınla hareket edersen sürüklenirsin. Ruhunu açarsan ve dilediğin

gibi yaşamazsan sıkışırsın. Nasıl bakarsan bak, insanlarla yaşamak zordur.”

Üç Köşeli Dünya'nın isimsiz karakteri bu fikirden yola çıkarak şehirden uzağa, dağ başındaki bir kaplıcaya doğru yola çıkar. Yanında resim gereçleri, kalemi, kâğıdı vardır. Tıpkı Soseki gibi o da Haiku şairidir fakat ilerleyen sayfalarda anlarız ki resme, şiirden daha çok önem vermektedir.

İsimsiz karakterin yolculuğu esnasında, yer yer deneme havasına bürünen irili ufaklı pek çok bölüm çıkar karşımıza. Dünyayı, insanı, değişimi anlamaya çabalayan otuzlu yaşlarındaki bu erkek, sanatı hayatın zirve noktasına yerleştirerek, şairlerin ve ressamların bir adım önde olduğunu, sanat olmadan hayatın özüne ulaşamayacağını iddia eder.

“Bundan dolayı hiç dize yazmamış bir şair, eline tuval almamış ressam; yaşamı seyrederek, huzursuz düşünceleri alaşağı ederek, kötülükten uzak, minnet dolu bir dünyaya girerek, eşsiz bir evren inşa ederek, kendi çıkarlarıyla bağlarını keserek zengin aile çocuklarından, imparatorun gücünün zirvesindeki insanlardan daha mutlu olur.”

Kaplıcadan önce dinlenmek ve yağmurdan korunmak için bir çayevinde mola veren karakter, onca yeşilin, dağın ortasında tuhaf bir hikâye dinler oradaki yaşlı kadından: Nagara kızı adında bir kıza iki erkek âşık olur. Kız seçim yapamayınca en sonunda Kagami Gölü'ne atlayarak intihar eder. Hatta kaplıcanın sahibi olan Şioda ailesinin kızı Nami de benzer bir kader yaşar. Kyoto'ya trenle gittiği esnada karşılaştığı bir adam da kasabadaki zengin bankacı gibi Nami'ye âşık olur ama Nami intihar etmek yerine, aile baskısıyla bankacıyla evlendirilir ancak bir süre sonra boşanıp baba evine geri döner.

“

İsimsiz karakterin yolculuğu esnasında, yer yer deneme havasına bürünen irili ufaklı pek çok bölüm çıkar karşımıza.

Soseki burada farklı bir okuma yapmamıza izin veriyor sanki. Modernleşme sürecinde gelenekselle Batı arasında kalmış bir toplumun sıkışmışlığını iki sevgi üzerinden görebiliriz. İki “erkek” arasında kalan genç kızların seçimleri Nagara kızında fiziksel, Nami’de simgesel ölümle son buluyor. Soseki’nin romanın başından beri özellikle sanatsal olarak giriştiği Doğu-Batı kıyaslamasını topyekûn şekilde aşk üstünden değerlendirdiğimizde, fikrimizi destekleyen şu cümleyle karşılıyoruz sonra.

“Doğusu ve batısı olan bir evrende yaşayıp, menfaatlerden yapılmış bir ipin üzerinden geçmek zorunda kalan bizler için, gerçek aşk bir düşmandı.”

SANATÇI VE ÖTEKİ

Başkarakter kaplıcaya varıp Nami’yle tanıştığında onda farklı bir şey olduğunu sezer. Evet, Nami simgesel ölümle, yaşadığı toplulukça dışlanmış, deli kabul edilen bir kadındır ancak kimseye anlatmadığı küçük sırlar da taşır. Pek tabii bu sırlar anlatılmadıkça öyle büyür öyle büyür ki herkesin konuyla ilgili bir fikri olmaya başlar. Nami daha da yalnızlaştırılırken, başkarakter o ölçüde yakın durmaya çalışır.

Derken Nami’nin resmini çizme meselesi konuşulmaya başlanır ki bu, başkarakter için en büyük muammadır. Yanında bütün gereçleri olmasına rağmen günlerdir hiçbir şey çizememiştir. Kaldı ki çizmek öyle basit bir şey de değildir. Bir yüz ifadesinin peşine takılır gider sonra.

“Kişisel tercihlere tabii ki müdahale edilemez ancak Japonya manzarası çizilecekse, bizler Japon karakteristik özeliği taşıyan bir gökyüzüyle ona uygun renkler kullanmak zorundayız. Fransız resimlerinin harika olduğunu söyleyip aynı

Üç Köşeli Dünya, Natsume Soseki, Çev: Burcu Erol 168 syf., Konu Kitap, 2020.

“

Modernleşme sürecindeki benzerliklerimizden dolayı bu romanda kendi taşramıza dair pek çok anekdot bulabilir, hatta aynı çeyrekte ürettiğimiz eserlerle birlikte Soseki'yi toplumsal bağlamda karşılaştırarak okuyabiliriz.

renklerle Japonya manzarası çizerek ‘İşte karşınızda Japonya,’ diyemeyiz. Keza kendini doğaya atmak, gece gündüz değişen atmosferi incelemek ve renklerin idrakine vardığın an derhâl tabureni alıp çizmek için uçmak zorundasın. Renkler anbean hareket ederler.”

Diğer bir deyişle Nami de Japonya gibidir. Onu resmetmek için önce onun rengini bulmak gerekir. Nami'yi, Japonya'yı anlayıp tualde yorumlamak ve sonucu analiz etmek de Soseki'ye göre sanatçılara düşer.

Tam da bu noktada başkarakterin isimsiz olma hâli daha manidar görünmeye başlar. Hızlı bir değişime girmiş olan Japon toplumunun ortasına genç bir sanatçıyı fırlatan Soseki, başkarakterini özellikle şehrin dışına, geleneğin baskın geldiği noktaya sürükler. Sanatçının halkla kurduğu iletişimde kendine en yakın gördüğü kişinin ötelenmiş olmasını da ayrıca imlediğini belirtmek gerek.

Üç Köşeli Dünya, 9 Aralık 1916'da, henüz 49 yaşındayken mide ülserinden hayatını kaybeden Soseki'nin önemli romanlarından biri.

Modernleşme sürecindeki benzerliklerimizden dolayı bu romanda kendi taşramıza dair pek çok anekdot bulabilir, hatta aynı çeyrekte ürettiğimiz eserlerle birlikte Soseki'yi toplumsal bağlamda karşılaştırarak okuyabiliriz.

Yabancı Kucak'ta gerilim!

Ian McEwan'ın romanı Yabancı Kucak Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlandı. McEwan, Yabancı Kucak'ta kurgu ustalığını gerilim ve aşk janrlarını iç içe harmanlayarak, Gotik roman türünü Romantizmin ilk dönemlerinden günümüze taşıyor.

Soner Sert

“

Colin ve Mary, bir gün otelden çıkıp, kenti keşfe çıktıklarında yanlarına bir harita alma ihtiyacı duymaz. Henüz yolun başında, bu ihtiyacı otellerler ve yürümeye başlarlar. Öyle ya, “bir kentin sokaklarında kaybolmadan, orayı tanıyamazsın.

Çağdaş İngiliz edebiyatının önemli isimlerinden, Man Booker Ödüllü Ian McEwan, son günlerde yayımlanan Yabancı Kucak isimli romanında, tutkulu bir çiftin sonu vahşetle biten ilişkisine odaklanıyor.

Bilinmeyen bir kente tatile giden Colin ve Mary, bütün gün denize girip yüzen, bu gizemli kentin turistik mekânlarını gezen ve otellerine döndüklerinde deliler gibi sevişen bir çifttir. Öyle ki bazı günler, oteldeki odalarından çıkmadıkları bile olur. Yedi senedir birlikte dirler. İlişkilerine dair öğrendiğimiz ender bilgilerden biridir bu. Bir diğer bilgi de, Mary'nin başından bir evlilik geçtiği ve iki çocuk annesi olduğudur. McEwan, karakterlerinin ne işle uğraştıklarından, nereden geldiklerinden, yaşama nasıl baktıklarından vs. hiç bahsetmez. Birbirlerini tutkuyla seven bu çiftin, anına odaklanır daha çok.

Colin ve Mary, bir gün otelden çıkıp, kenti keşfe çıktıklarında yanlarına bir harita alma ihtiyacı duymaz. Henüz yolun başında, bu ihtiyacı otellerler ve yürümeye başlarlar. Öyle ya, “bir kentin sokaklarında kaybolmadan, orayı tanıyamazsın.” Yürürler, kaybolurlar, tekrar yürürler, ışığı görmek ve başladıkları yere dönmek isterler, onu da başaramazlar. Oldukları yerde kalakalırlar. Derken, karanlıktan gizemli bir yabancı çıkar: Robert. Bu gizemli adam, yemek yiyecekleri bir restoran arayan çifti, bir bara götürmek için ikna etmeye çalışır. Colin, bu adamdan pek hazzetmese de, peşlerine takılırlar. Robert'in götürdüğü barda bir şeyler atıştırır ve içki içerler. Colin, günün yorgunluğuyla sızar. Robert'se Mary'ye başında geçenleri, “sohbet olsun diye” travmatik çocukluğunu anlatır.

Robert, otoriter bir babaya sahiptir. Kendinden büyük dört kız kardeşinin günlük eylemlerini ihbar etmek için kullanılan bir ajan gibidir daha çok. Babası tarafından her daim pohpohlanır. Ta ki bir hata yapana dek. Hışımlla karşılaşır bu hatası ve yaşamının geri kalanında etkiler bırakacak şekilde dayak yer.

Robert'in, sonraki sayfalarda emarelerini göreceğimiz, sorunlu kişiliğine dair ilk ipucunu böylece alırız. Saatin ilerlemesiyle Mary, Colin'i uyandırır ve otele gitmelerini söyler. İkili, bardan çıkıp yürümeye ve otele gitmeye çalışırlar ancak yine kaybolurlar. Sokakta sızarlar. Gün ışıyınca ayaklanıp otele gitmek için vasiyata bindiklerinde, tekrar Robert'le karşılaşır. Robert, ikiliyi allem edip kalem edip kendi evine götürür. Karısı hoş sohbet bir insan olduğundan, misafiri çok sevdiğinden uzun uzadıya söz eder.

“

Ian McEwan, kurgu ustalığını gerilim ve aşk janrlarını iç içe harmanlayarak, öylesine anlatır ki, kitabından etkilenmemek mümkün değildir.

Yazar, ikilinin eve nasıl ve ne durumda gittiğinden bahsetmez. Uyanmalarıyla açar yeni paragrafı. İkisi de çıplaktır. Mary, uyanınca Robert'in karısı Caroline ile tanışır. Caroline'in de Robert'ten arta kalır yanı yoktur. Gizemli fakat saf bir karaktere sahiptir. Belinden bir rahatsızlığı vardır ve bu durum çok merak uyandırır. Üstelik Caroline, onlar uyurken içeriye girip onları izlediğinden ve ne kadar güzel bir çift olduklarından söz eder. Mary, gerilmeye başlar. Ayrıca, misafir oldukları evin salonunda Colin'in bir fotoğrafını görür. İyiden iyiye sarsılır. Colin uyanınca, ikili otellerine döner.

Dört gün boyunca oteldeki odalarından dışarı çıkmazlar. Mary, bu dört günün sonunda Colin'e fotoğraftan söz eder. Ona tuhaf gelen bu duruma, Colin de şaşırır ve kendilerini dışarı atarlar. Gezip tozmaya çıktıkları yolun sonu, Robertlerin evine uzanır.

Erkekler evden çıkarken, kadınlar evde sohbet ederler ve Caroline, fiziksel ve ruhsal rahatsızlığının sebebinin Robert olduğunu söyler. Anlattıkça anlatır ve günün sonunda Caroline'in de Robert'in vahşi kişiliğinden arta kalır yanı olmadığı anlaşılır. Bu esnada Mary, evin her yanında Colin'in fotoğraflarının olduğunu görür ve dumura uğrar. Colin ve Robert'in de eve gelmesiyle işler iyice sarpa sarar ve vahşet gerçekleşir.

Ian McEwan, kurgu ustalığını gerilim ve aşk janrlarını iç içe harmanlayarak, öylesine anlatır ki, kitabından etkilenmemek mümkün değildir. Güne ve günecele, özellikle eril düşüncenin kadın meselesine dair baskısına dair de satır aralarında görünen yaklaşımı, okurun zihninde farklı hislerin uyanmasına sebep olurken yazar, bir kişinin ruhsal sorunlarının, özellikle erkeklik ve iktidar sorunsalını odağına alarak, bütün bir toplumu nasıl etkilediğini gözler önüne serer. Çocuklukta yaşanan ve “babalar” tarafından gerçekleştirilen şiddet eyleminin, kişinin yaşamı boyunca yanında taşıdığı sonuçlarını, bir karakter üzerinden temsil ederken, bu kişinin nevrozlarının ilişkide olduğu diğer insanları nasıl etkilediğini ve bundan bir kaçış olmadığını çarpıcı bir dil ve usta işi kurgusuyla sonuçlandırır.

Bir bireysel yara, aynı zamanda toplumsal bir yaradır. McEwan, bu romanında genel okurun tutkuyla takip ettiği gerilim ögesini kullanarak, ailevi (toplumsal) bir meseleyi de masaya yatırıyor.

Yayıncılardan ortak tepki: Yayıncılığımız sansüre sokulmaktadır

Türkiye Yayıncılar Birliği, Türkiye PEN ve Türkiye Yazarlar Sendikası Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulunca alınan muzır neşriyat kararları hakkında bir bildiri yayımladı: Yayıncılığımız bu davalar ve kararlarla sansür ve otosansürün kısılcasına sokulmaktadır.

“

İfade özgürlüğü demokratik toplumun temelini oluşturan ana unsurlardan; toplumun ilerlemesi ve bireyin gelişmesi için gereken temel şartlardan biridir ve vazgeçilmezdir.

27 Eylül 2019 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu kararıyla Elisabeth Brami ve Estelle Billon’un “Erkek Çocuk Hakları Bildirgesi” ve “Kız Çocuk Hakları Bildirgesi” kitapları muzır neşriyat ilan edilerek toplatıldı. “Kız Çocuk Hakları Bildirgesi” kitabı hakkında dağıtım ve satış yasağı kararı çıkarıldı. Kitabın yayımcısı ve çevirmeni hakkında “müstehcen sözleri yayınlamak ve yayınlanmasına aracılık etmek” suçlamasıyla dava açıldı.

Türkiye Yayıncılar Birliği, Türkiye PEN ve Türkiye Yazarlar Sendikası, Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulunca alınan muzır neşriyat kararları, kitaplara getirilen dağıtım

ve satış yasakları, yazarlara, çevirmenlere ve yayıncılara açılan davaların ifade ve yayınlama özgürlüğü ihlalleri olduğunu belirterek bir bildiri yayımladı.

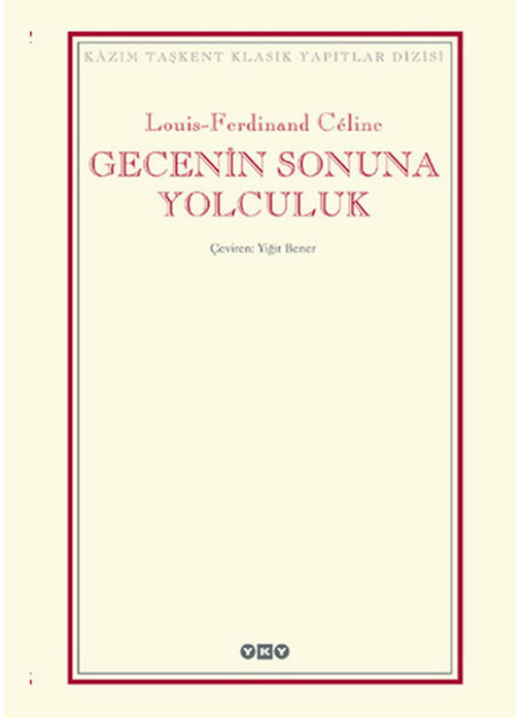
Yayımlanan bildiride, “Çalışma Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığının atadığı beş birim amirinden oluşan kurulca alınan muzır neşriyat kararları, kitaplara getirilen dağıtım ve satış yasakları, yazarlara, çevirmenlere ve yayıncılara açılan davalar neredeyse ülkemizde rutin, sıradan bir uygulama halini alarak kanıksanmakta ve anayasal bir hak olan ifade ve yayınlama özgürlüğü her geçen gün yıpranmaktadır. Yayıncılığımız bu davalar ve kararlarla sansür ve otosansürün kışkacına sokulmaktadır” ifadelerine yer verildi.

Bildirinin devamında ise şu ifadeler kullanıldı: “İfade özgürlüğü demokratik toplumun temelini oluşturan ana unsurlardan; toplumun ilerlemesi ve bireyin gelişmesi için gereken temel şartlardan biridir ve vazgeçilmezdir. Demokratik toplum ilkesi de ifade özgürlüğünün korunmasını, zedelenmemesini gerektirir. Ülkemizde gerçekleşen ve yayınlama özgürlüğü ile çelişen bu ve benzeri ihlalleri kaygıyla takipte olduğumuzu kamuoyunun dikkatine sunarız.”

**Karantina Günlerinde
Murat Uyrakulak seçti**

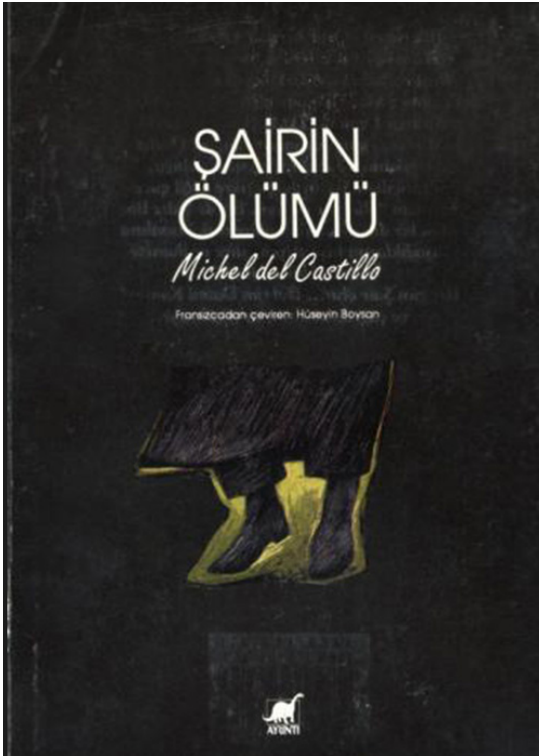
Gecenin Sonuna Yolculuk

Yazar: Louis Ferdinand Celine

Çevirmen: Yiğit Bener

Yayınevi: YKY

Sayfa Sayısı : 573

Şairin Ölümü

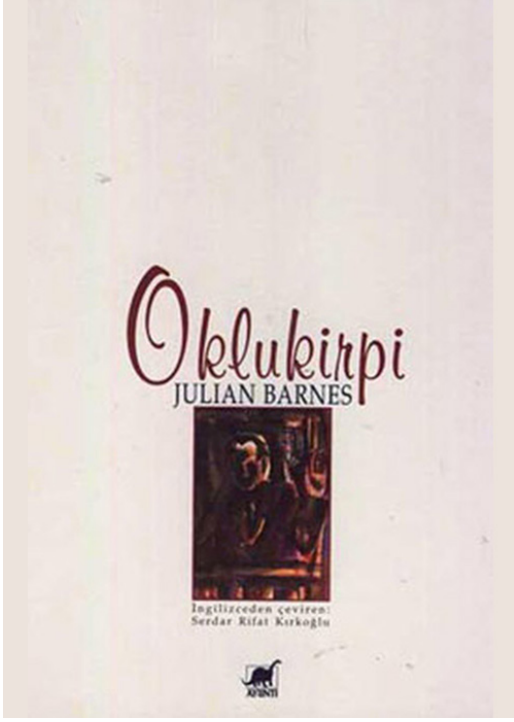
Yazar: Michel Del Castillo

Çevirmen: Hüseyin Boysan

Yayınevi: Ayrıntı Yayınları

Sayfa Sayısı: 272

MURAT UYURKULAK SEÇTİ MURAT UYURKULAK SEÇTİ MURAT UYURKULAK SEÇTİ

Oklu Kirpi

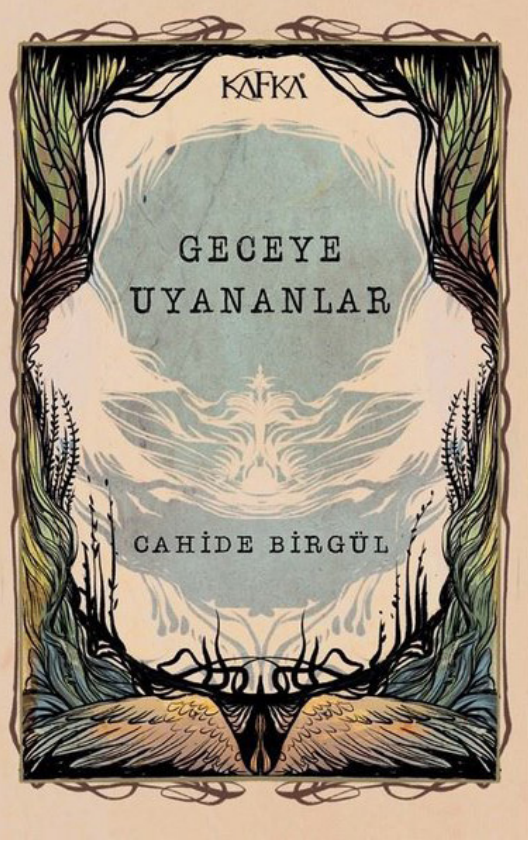
Yazar: **Julian Barnes**
 Çevirmen: **Serdar Rifat Kırkoğlu**
 Yayınevi: **Ayrıntı Yayınları**
 Sayfa Sayısı : **128**

İkinci El Zaman

Yazar: **Svetlana Aleksiyeviç**
 Çevirmen: **Sabri Gürses**
 Yayınevi: **Kafka Kitap**
 Sayfa Sayısı: **528**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Geceye Uyananlar

Yazar: Cahide Birgöl
Yayınevi: Kafka Kitap
Sayfa Sayısı : 336

Antonio Gibi Biri

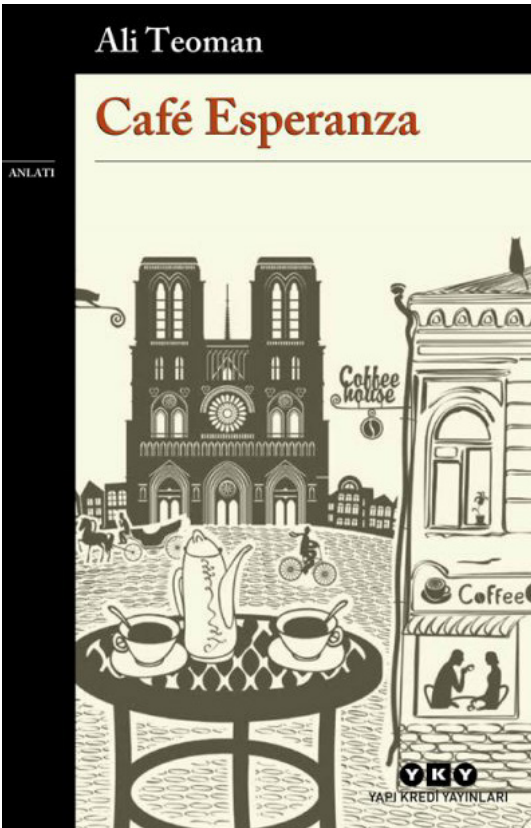
Yazar: Susanna Mattiangeli
Çevirmen: Nükhet Amanoel
Yayınevi: : Can Çocuk
Sayfa Sayısı: 32

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Şark Şekerciliği

Yazar: Friedrich Unger
 Çevirmen: Merete Çakmak, Priscilla Mary Işın
 Yayınevi: YKY
 Sayfa Sayısı : 152

Café Esperanza

Yazar: Ali Teoman
 Yayınevi: YKY
 Sayfa Sayısı: 68

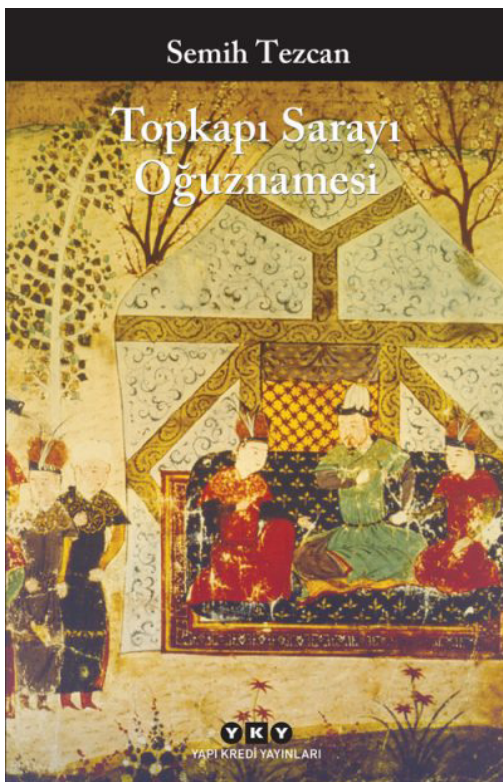

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Bir Kılıç Üzerine Çıkarsamalar

Yazar: Claudio Magris
Çevirmen: Leyla Tonguç Basmacı
Yayınevi: YKY
Sayfa Sayısı : 64

Topkapı Sarayı Oğuznamesi

Yazar: Prof. Dr. Semih Tezcan
Yayınevi: YKY
Sayfa Sayısı: 308

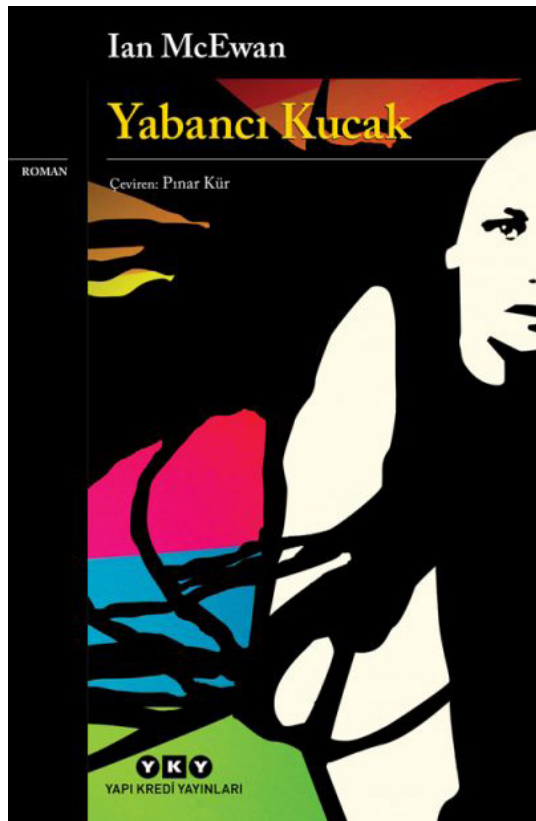

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Yüklerin En Değerlisi – Bir Masal

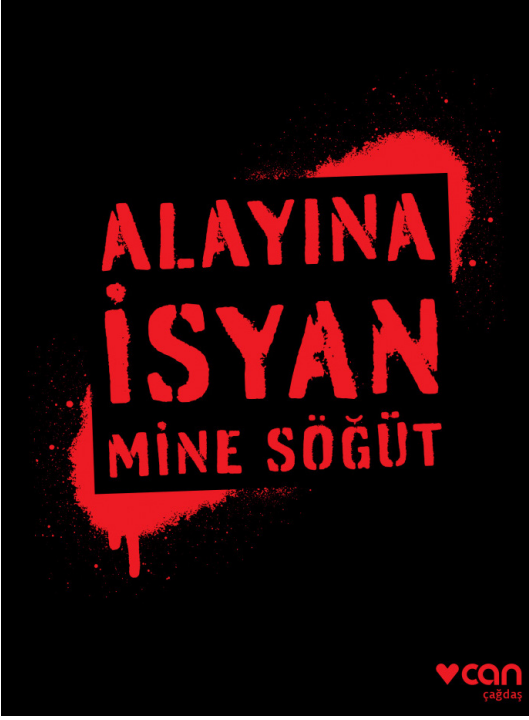
Yazar: Jean-Claude Grumberg
 Çevirmen: Aysel Bora
 Yayınevi: YKY
 Sayfa Sayısı : 64

Yabancı Kucak

Yazar: Adrian McKinty
 Çevirmen: Ian McEwan
 Çevirmen: Pınar Kür
 Yayınevi: YKY
 Sayfa Sayısı: 112

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Alayına İsyân

Yazar: Mine Söğüt
Yayınevi: Can Yayınları
Sayfa Sayısı : 264

Bir Kadının Yüreği

Yazar: Maya Angelou
Çevirmen: Doğacan Dılcun Doğan
Yayınevi: : Everest Yayınları
Sayfa Sayısı: 350